

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
Van Yüzüncü Yıl University
The Journal of Social Sciences Institute
Yıl / Year: 2020 - Sayı / Issue: 49
Sayfa/Page: 285-312
ISSN: 1302-6879

Kırsal Yerleşim Alanlarındaki Mahalle Muhtarlığı Seçimlerinde Görülen Nüfus Değişiminin Etik Bağlamında İrdenilmesi: Akçadağ Örneği
The Investigation of Population Change Seen in The Election of The Neighborhood Mukhtars in Rural Areas in The Ethical Perspective: The Case of Akçadağ

- Vedat YILMAZ*
- Ferit İZCI**
- Yıldız ATMACA***

*Doç. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi İİBF Kamu Yönetimi Bölümü, Van Türkiye, Assoc.Prof. Yüzüncü Yıl University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Department of Public Administrative, Van/Turkey
vedatylmaz1977@gmail.com
ORCID: 0000-0003-4624-9824

**Prof.Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi İİBF Kamu Yönetimi Bölümü, Van Türkiye, Prof.Dr. Yüzüncü Yıl University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Department of Public Administrative, Van/Turkey
ferit.izci@yyu.edu.tr
ORCID: 0000-0001-6383-1280

***Dr. Öğr.Üyesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi İİBF Kamu Yönetimi Bölümü, Van Türkiye, Assist. Prof. Yüzüncü Yıl University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Department of Public Administrative, Van/Turkey
yldzmaca65@hotmail.com
ORCID: 0000-0001-6345-4745

Makale Bilgisi / Article Information

Makale Türü / Article Type: Araştırma Makalesi / Research Article

Geliş Tarihi / Date Received: 13/06/2020

Kabul Tarihi / Date Accepted: 02/09/2020

Yayın Tarihi / Date Published: 30/09/2020

Atrf: Yılmaz, V., İzci, F. ve Atmaca, Y. (2020). Kırsal Yerleşim Alanlarındaki Mahalle Muhtarlığı Seçimlerinde Görülen Nüfus Değişiminin Etik Bağlamında İrdenilmesi: Akçadağ Örneği. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 49, 285-312

Citation: Yılmaz, V., İzci, F. & Atmaca, Y. (2020). The Investigation of Population Change Seen in The Election of The Neighborhood Mukhtars in Rural Areas in The Ethical Perspective: The Case of Akçadağ. *Van Yüzüncü Yıl University the Journal of Social Sciences Institute*, 49, 285-312

Öz

Mahalle halkının talep ve isteklerini dile getirdiği ilk merci muhtarlık makamıdır. Muhtarlık 2015 yılına kadar yoğun talep görmeyen bir makam iken 2015 yılından sonra oldukça cazip hale gelmiştir. Bu cazip duruma, muhtarların sosyal ve ekonomik haklarında yapılan iyileştirmeler ile Cumhurbaşkanı tarafından aralıklar halinde yapılan toplantılara katılma ve kabul görme durumları sebep olarak gösterilebilir. 2015 yılı sonrasında mahalle muhtarlığının daha cazip hale getirilmiş olması sonrası muhtar adaylarının teşviki ile halk yaşadıkları mahalleden ikamet adreslerini doğdukları mahallelere taşımaya başlamıştır. Çalışmadaki amaç, kırsal kesimde yer alan mahallelerin muhtar seçimi noktasında seçmenlerin etik davranış göstermeyip yaşamlarını sürdürdükleri mahallede değil de kendi doğdukları mahallelere kendi istediği adayın muhtar seçilmesi amacıyla ikamet adreslerini değiştirmeleri sorununu gündeme taşımaktır. Bu doğrultuda örneklem olarak Malatya ilinin Akçadağ ilçesi ve mahalleleri alınmış olup, 31 Mart 2019 muhtarlık seçimleri öncesi 2017 ve 2018 yılları arası ile sonrası 2019 yılında Akçadağ ilçesindeki mahallelerin nüfus değişim hareketleri incelenmiştir. Yapılan inceleme sonrasında 2017 ile 2018 yıllarında ilçe mahallelerinde önemli düzeyde nüfus değişimlerinin yaşandığı, Akçadağ ilçesinin kırsal kesimindeki mahallelerin çoğunun 2017 yılına göre 2 kattan daha fazla nüfus artışının gerçekleştiği ve 2019 yılında ise genel olarak yeniden nüfusun azalmış olduğu bulgularına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yerel Yönetimler, Yerel Seçim, Seçmen, Muhtar,

Abstract

The first authority to express the demands and requests of the neighborhood's people is the muhtar. While the headman was an office that did not receive intense demand until 2015, it became eye-catching after 2015. The reason for the developments in the social and economic rights of muhtars and the participation and acceptance of the Presidency meetings from time to time was noteworthy. After the office of the neighborhood became more attractive after 2015, with the headman candidates' encouragement, the people started to move their addresses from their neighborhoods to neighborhoods they were born. This study aims to bring the problem of changing places of residence of the voters in the neighborhoods in the rural areas concerning mukhtar elections by not behaving ethically, not where they live, but in the neighborhoods where they were born, to choose the headman, they want to the agenda. In this context, Malatya province Akçadağ district and neighborhoods were taken as a sample, and the population change movements of the neighborhoods in Akçadağ district between 2017 and 2018 were investigated before the mukhtar elections on March 31, 2019. After the research, it was found that there were significant population changes in the district neighborhoods between the years of 2017 and 2018, and most of the neighborhoods in the rural part of Akçadağ district have population growth two times more than it was in 2017.

Keywords: Local Governments, Local Elections, Voters, Mukhtar,

Giriş

Türkiye’de yerelde yaşayan seçmen normal koşullarda beş yılda bir yerel yöneticilerini seçmek için sandığa gitmektedir. Ülkede 81 il bulunup, illerin 51’i il belediyesi kalan 30’u ise büyükşehir belediyesi statüsündedir. *Büyükşehir belediyesi sınırları içerisinde ikamet eden seçmen*; büyükşehir belediyesi başkanlığı, ilçe belediyesi başkanlığı, ilçe belediyesi meclis üyeliği, mahalle muhtarlığı ve mahalle ihtiyar heyeti üyelerini seçmek üzere sandığa gitmektedir. *İl belediyesi sınırlarında ikamet eden seçmenler*; il belediye başkanı, il genel meclis üyeleri, belediye meclis üyeleri, muhtar ve ihtiyar heyeti üyelerinin seçimi için, *ilçe sınırlarında ikamet eden seçmenler*; ilçe belediye başkanı, il genel meclisi üyeleri, ilçe belediye meclisi üyeleri, mahalle muhtarı ve ihtiyar heyeti üyelerinin seçimi için ve son olarak *köyde ikamet eden seçmenler* ise il genel meclisi üyelerini, köyün muhtarını ve ihtiyar heyeti üyelerinin seçimi için sandığa gitmektedir.

2012 yılında çıkarılan 6360 sayılı yasa ile büyükşehir belediyesi olarak yerel halka hizmet sunan illerde köylerin tüzel kişiliği kaldırılmış ve en yakın ilçenin mahallesine dönüştürülmüştür. Bu sebeple büyükşehirlerde artık köy muhtarı, mahalle muhtarı olarak anılmaya başlanmıştır. 2015 yılından önce pek cazip olmayan

muhtarlık makamına talepte günümüzdeki gibi yoğun değildi. Fakat 2015 yılı ile birlikte muhtarların maaşlarında yapılan iyileştirme ile asgari ücrete entegre edilmesi, 19 Ekim tarihinin Muhtarlar Günü olarak belirlenmesi ve her yıl bu tarihte muhtarlar gününün kutlanması, 2017 yılından itibaren muhtarların SGK (Sosyal Güvenlik Kurumu) primlerinin devlet nezdinde yatırılmaya başlanmış olması, harç ödemeksizin silah ruhsatı alabilmeleri gibi özlük haklarında yapılan iyileştirmelerin yanı sıra Cumhurbaşkanı tarafından aralıklı olarak Cumhurbaşkanlığı Külliyesine davet edilmeleri ve muhtarlara yönelik konuşmalar yapması muhtarlık makamının cazip hale gelmesini sağlamıştır.

Muhtarlık makamının popüler hale getirilmesi ülkede; muhtar adaylarının sayısının artmasına ve şehir merkezlerinde ikamet eden seçmenlerin adres kayıtlarını muhtarlık seçimlerinden dolayı hayatlarını sürdürdükleri yerleşim alanlarında değil de doğmuş oldukları mahallelerde kendi muhtar adaylarını desteklemek maksadıyla değiştirmeye başlamalarına neden olmuştur. Bu çalışmanın temel amacı; kırsal kesimde bulunan mahallelerin muhtarlık seçiminde seçmenlerin etiğe aykırı davranış göstererek ikametlerini yaşamlarını sürdürdükleri mahalleden, doğmuş oldukları mahallelere yasal süre (6 ay) öncesinde desteklediği muhtar adayının seçimi kazanması için değiştirmeleri sorununu irdelemektedir. Bu çalışmanın evreni Malatya ili olup örneklem olarak da Akçadağ ilçesi alınmıştır. Akçadağ ilçesinin kırsal kesiminde bulunan mahallelerin (6360 sayılı yasa sonrası mahalleye dönüşen köylerin) 31/03/2019 tarihinde yapılan muhtarlık seçimleri öncesi 2017-2018 yılları ve sonrası 2019 yılı nüfus hareketlerindeki değişim incelenmiştir. Ayrıca çalışmada; Malatya iline bağlı ilçelerin nüfusu, Akçadağ ilçesi hakkında genel bilgi, mahalle yönetimi, mahalle yönetiminin denetimi ve görevlerinin değerlendirilmesi, muhtarlık seçimleri kapsamında 2972 sayılı yasanın incelenmesi konularına genel anlamda yer verilmiştir.

Mahalle Yönetimi

Mahalleler, insanların kent içerisinde topluluklar halinde kümelenerek hayatlarını devam ettirdikleri yerleşim yerleridir. Mahallede içerisindeki düzen ve huzurun sağlanması sürecinde faaliyet gösteren aynı zamanda mahallede ikamet edenler tarafından seçilmiş bir muhtar bulunmaktadır. Mahalle sakinleri muhtar aracılığı ile mahallelerinde yaşamış oldukları sorun ya da taleplerini ilgili merkezi yönetim ve yerel yönetim yetkililerine iletebilmektedir (Yılmaz ve Mecek, 2019:771; Bulut ve Kara, 2011:23). Mahalle

kelime olarak bir yere inilmesi, yerleşilmesi, konumlanması anlamlarını ifade eden ‘hall’ kökünden türemiştir (Yel ve Küçükaşçı, 2003:323). Mahalle olgusu sınıf ile statü farklarının şekillendirilmediği fiziki bir yerleşim yeridir (Ortaylı,1979:218).

Osmanlıda mahalle, merkezi idareye yardımcı olan, destek birimler biçiminde oluşturulmuştur (Göküş vd. 2013:31). Mahallelerde yasal statüyle tüzel kişilik bulunmamasına rağmen günlük hayata ilişkin bütün mahalli ihtiyaçların karşılanması konularında geniş ve sistemli örgütsel bir işleyiş vardır (Arikboğa, 1999:106). Osmanlı döneminde mahalle; bayındırlıkla ilgili bazı yükümlülüklerin yerine getirilmesi, asayişin sağlanması, suçluların belirlenmesi, kamu görevlilerinin kontrolünün yapılması, bazı durumlarda kamuya ait hizmetlerin yerine getirilmesi, mahallede ikamet eden diğer bireyler ile dayanışma içinde bulunması, mahalleye ilişkin alınacak kararlara iştirak edilmesi, bazı vergilerin hesaplanması, vergilerin tahsil edilmesi gibi muhtelif görev ve sorumlulukların yerine getirilmiş olduğu en küçük yönetsel birim olarak faaliyetlerini sürdürmekteydi. (Düzbakar, 2003:97-100). Mahalle yönetimleri bu dönemde kentsel alan yönetiminin çekirdeğini oluşturmaktaydı. Günümüzde belediye yönetimleri tarafından gerçekleştirilen faaliyetlerin büyük bir bölümü o dönemde mahalle esasında gerçekleştirilmekteydi. 1908 yılından sonra mahallelerin bu fonksiyonları kaldırılmıştır (Yılmaz ve Mecek, 2019:771).

Mahalle, günümüzde Türkiye’deki kent yönetim sisteminin en alt yapı taşını oluşturmaktadır. Türk yönetim sisteminde her daim önemli bir rolü üstlenen mahallelerin kentsel sorunların tespit edilmesi ve çözülmesi konularında en önemli birimler olarak gösterilebilir (Eryılmaz ve Şen 1994: 41; Bulut, 2001: 48). Mahalle yönetimlerinin tüzel kişilikleri olmadığından tüzel kişiliğe sahip yerel yönetimler gibi yetki kullanamazlar. Bu nedenle borçlanamaz, mahkeme süreçlerinde davacı veya davalı olamazlar ve kamulaştırma yetkileri yoktur (Gözler, 2007: 205). Türk yerel yönetim yapısı içinde en alt kademede yer alan mahalle yönetiminin varlığı ve işlevselliği tartışma konusu haline gelmiştir. Fakat varlığı tartışılır olsa da diğer yerel yönetim birimleri gibi sık değişiklikler yapılmamıştır (Aydın ve Belli, 2019: 911).

Mahalle yönetiminin başında muhtar bulunmaktadır. Mahalle yönetimi, yerel yönetim birimleriyle karşılaştırıldığında ikisi de yerelde hizmet sunmakta ve organları seçimle işbaşına gelmektedir. İki yönetim arasında seçim ve hizmet sunma noktasında benzerlik olmakla birlikte mahalle yönetimi bir yerel yönetim birimi değildir. Ayrıca yerel yönetim birimlerinin tüzel kişiliğinin olmasına karşılık

mahalle yönetiminin tüzel kişiliği bulunmamaktadır. Mahalle yönetiminin merkezi yönetimin en küçük uzantısı olduğu söylenebilir.

Mahalle halkı, muhtar aracılığıyla talep ve isteklerini yerel ve merkezi iradeye ulaştırmaktadır. Muhtarlık mahalle halkı tarafından seçilen ve halkın ilk olarak başvuruda bulunduğu makamdır. Muhtar, mahallede ikamet eden vatandaşların yaşam koşullarında iyileştirmelerin yapılması amacıyla mahalle halkını temsilen hem merkezi yönetimce atanmış vali ve kaymakamla hem de yerel halk tarafından seçimle iş başına gelmiş belediye başkanı ile görüşme gerçekleştirmektedir. Mahallede yaşamını sürdüren insanlar hakkındaki yeterli ve doğru bilgiye muhtar sahiptir. Muhtar, mahallenin ihtiyaç ve talepleri en iyi şekilde bilen, mahalle sakinlerine hizmet sunma çabasında olan ve mahallenin idari sorumluluğunu üstlenmiş kişidir. Muhtarlık seçimleri günümüzde her beş yılda bir yapılmaktadır. Mahallede ikamet eden halk tarafından seçilen muhtar halkın gönlünü kazanmış ve iyi bir yönetim sergilemiş ise birden fazla kez seçilebilmektedir. 2015 yılı öncesine kadar cazipliği olmayan muhtarlık makamı, 2015 yılından itibaren muhtarların özlük haklarında gerçekleştirilen iyileştirmeler ve Cumhurbaşkanı'nın halkla iç içe olan muhtarlar ile aralıklı olarak toplantılar yapması, onların talep ve isteklerini bizzat dinlemesi muhtarlık makamını cazip hale getirmiştir. Muhtarlık makamının popüler bir hal almasıyla beraber muhtar aday başvurularının sayısı da 2019 Mart ayında yapılan seçimlerde olduğu gibi önemli düzeyde artış göstermiştir.

Mahalle muhtarlıklarının kurulması, organları, görev ve sorumlulukları gibi konuların 4541 sayılı yasada düzenlenmiş olduğu halde, mahalle muhtarlığı ile ihtiyar heyeti seçimleri 18/01/1984 tarih ve 2972 sayılı "Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun"da düzenlendiği görülmektedir. Diğer bir yandan mahalle muhtarlarının görevleri büyük ölçüde 4541 sayılı "Şehir ve Kasabalarda Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetleri Teşkiline Dair Kanun"a dayanmakla beraber, 03/07/2005 tarihli ve 5393 sayılı "Belediye Kanunu"nda bu hususta bazı temel hükümlere değinmiştir. 5393 sayılı Belediye Kanun'unun 3. maddesinde mahalle, belediye sınırları içerisinde ihtiyaç ve talepleri benzerlik gösteren ve sakinler arasında komşuluk ilişkileri olan idari birim olarak tanımlanmıştır. Bununla beraber belediye sınırlarının içinde mahalle kurulması, bölünmesi, birleştirilmesi, kaldırılması, isimleriyle sınırlarının tespit edilmesi ve değiştirilmesindeki usul, süreç ve koşullarla mahalle yönetimlerinin temel organları, muhtarın genel olarak görev ve yetkileri, kentsel hizmetlerde belediye ile mahalle arasındaki uyumluluk, mahalle muhtarlığının gider ve ihtiyaçlarının

karşılanması gibi konularda aynı kanunun 9'uncu maddesinde ortaya konmuştur. Dolayısıyla mahallelerle alakalı en genel ve temel düzenlemelerin belediye kanununda yapıldığı açıktır. Bunlara ek olarak şehir ve kasabalarda yani belediye sınırları içinde mahalle kurulmasıyla mahalle muhtarı ve ihtiyar heyetinin görevleri 1944 tarih ve 4541 sayılı kanunda daha detaylı bir şekilde belirtilmiştir. 5442 sayılı "İl İdaresi Kanunu" içeriğindeyse mahalleler ile alakalı herhangi bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Bu noktadan hareket ile her ne kadar mahalle yönetimleri tüzel kişiliğe haiz ayrı bir yerel yönetim birimi olarak kurgulanmasa da 1940'lı yıllardan itibaren merkezi yönetim içerisinde ilişkilendirilmediği de açık olarak kendini göstermektedir (Yılmaz ve Mecek, 2019:779-781).

1944 yılında mahalle muhtarlıklarının yeniden oluşturulmasının ardından 2005 yılına kadar muhtarlık faaliyetleri ile ilgili herhangi bir düzenleme yapılmamıştır. 2005 yılında çıkarılan 5393 sayılı Belediye Kanun'u ile muhtarlık ile ilgili yeni düzenlemelere yer verilmiştir. İlgili kanunun 9. maddesinde muhtar; mahallede ikamet edenlerin istekli olarak katılımlarıyla müşterek ihtiyaçları belirleme, mahallenin yaşam standartlarını yükseltmek, belediye ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla ilişkilerin yürütülmesi, mahalleyle ilgili konularda görüşlerini bildirmek, diğer kurumlarla işbirliği içerisinde olmak ve yasalar ile verilmiş diğer görevleri yapmakla yükümlüdür, şeklinde belirtilmektedir. Yine aynı maddenin devamında belediye, mahalle ve muhtarlığın ihtiyaçlarının karşılanmasıyla yaşanan sorunların çözülmesi için bütçe olanakları doğrultusunda gerekli olan ayni ve desteği sağlar, alınan kararlarda mahallede yaşayanların taleplerini dikkate alır ve hizmetlerin mahalle sakinlerinin ihtiyaçlarına uygun bir şekilde yürütülmesini sağlamaya çalışır, ibaresi bulunmaktadır. Bu madde ile muhtarlığın tanımı açık bir şekilde yapılmış ve muhtar ile belediye arasındaki iletişim ve işbirliği belirli oranda artırılmıştır. Kanunun 24. maddesinde muhtarlara, mahalle halkını temsilen görev ve faaliyet alanlarına giren konuların görüşülmesinde oy hakları olmaksızın belediye meclisinin ihtisas komisyonlarının toplantılarına katılma hakkı verilmiştir. Ayrıca aynı kanunun 76. maddesinde muhtarlara kent konseyine katılarak mahallelerinde yaşanan sorun ya da mahalle halkının talep ve isteklerini dile getirebilme olanağı sağlanmıştır.

Mahalle muhtarı seçimle işbaşına gelmekte olup, mahalle muhtarı ve ihtiyar heyetinin seçim biçimi 2972 sayılı "Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyeti Seçimi Hakkında Kanun" doğrultusunda yapılmaktadır. İlgili kanun kapsamında mahalle muhtarı ve ihtiyar heyeti, mahallede ikamet eden seçmen

tarafından çoğunluk esasına göre seçilmektedir (Gözübüyük, 2004:215).

Mahalle Yönetiminin Denetimi ve Görevlerinin Değerlendirilmesi

Mahalle muhtarlıklarının denetimi daha spesifik bir ifade ile muhtar ve ihtiyar heyetinin görevlerini yapmamaları durumunda uyarılmaları ve uyarıya rağmen olumsuzluğun devam etmesi halinde bağlı bulunulan kaymakam ya da vali tarafından görevden el çektirilecekleri (açığa alma ve görevden azil) 4541 sayılı yasada (md.18) belirtilmektedir. Ancak bu durum, mahalle yönetimleriyle merkezi idare yöneticileri arasında hiyerarşik bir ilişki kurulması bakımından tek başına yeterli bir durum değildir. Her ne kadar seçilmiş yerel yöneticilerin görevden alınması idari yargı mercileri (Danıştay) tarafından gerçekleştiriliyor olsa da açığa alınmalarında veya görevlerini yerine getirmeme durumunda uyarılmalarında merkezi yönetim içindeki birimler (İçişleri Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Valilikler) aktif rol oynamaktadırlar. Ayrıca yapılan işlemlerin denetlenmesinde kaymakamlara verilen denetim yetkisi yine köy kanununda da (md.40) yer almaktadır. Nasıl ki bu durum köy muhtarları/muhtarlıkları ile kaymakam/kaymakamlık (merkezi yönetim) arasında bir hiyerarşinin yani organik bağın kurulması düşüncesini ortaya koymuyorsa aynı durum mahalle muhtarlıkları için de söz konusu olabilmektedir (Yılmaz ve Mecek, 2019: 781).

1982 Anayasasına göre devletin esas amaç ve görevlerinden biri kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunun sağlanmasıdır. Hizmetlerin ülkenin ayırt etmeksizin her yerleşim alanında mali olanaklar doğrultusunda dengeli ve adaletli bir şekilde sunulması, devletin bu görevinin doğal bir sonucudur (Uysal ve Mecek, 2015: 1170). Bu itibar ile yerelde en küçük birim olan mahallere sunulacak hizmetin adil bir şekilde dağıtılmasında mahalle yönetimi özellikle muhtarın önemli bir rolü bulunmaktadır. Mahalle yönetimi muhtar ve ihtiyar heyetinden oluşmaktadır. Mahalle yönetiminde yer alan muhtar ve ihtiyar heyetinin görevleri ile hukuki dayanakları aşağıdaki tabloda ayrıntılı bir şekilde sunulmuştur.

Tablo 1. Mahalle Muhtarı ve İhtiyar Heyetinin Görevleri ile Hukuki Dayanaklarına Yönelik Bilgiler

Görevin Adı	Görevin Muhatabı/Sorumlusu	Hukuki Dayanak
Kendilerini nüfus sicillerine kaydettirmeyenlere nüfus ilmühaberi vermek	Muhtarın Başkanlığında İhtiyar Heyeti (Oy Çokluğu)	4541 sayılı Kanun
Hüviyet cüzdanını kaybedenlere nüfus ilmühaberi verilmesi	Muhtar	4541 sayılı Kanun
Doğum vakalarını nüfus idarelerine bildirmek ile mükellef olanlara ilmühaber verilmesi	Muhtar (2 Şahitle)	4541 Sayılı Kanun
Ölüm vakaları için nüfus dairelerine ilmühaber verilmesi	Muhtar (2 Şahitle)	4541 Sayılı Kanun
Yer değiştirmelerinin kütüklere kaydı için ilgililerine ilmühaber verilmesi	Muhtar	4541 Sayılı Kanun
Sıfat, sanat, eşkal ve mezhep benzerindeki konuların nüfus sicillerine kayıt edilmesi amacıyla talepte bulunan kişilere ilmühaber verilmesi	Muhtar	4541 Sayılı Kanun
Askerlik yoklama memurları tarafından istenilen bilgilerin verilmesi	Muhtarın Başkanlığında İhtiyar Heyeti (Oy Çokluğu)	4541 Sayılı Kanun
Askerlik şubelerine davet edilme pusulalarını imza karşılığında teslim alarak sahiplerine tebliğ edilmesi ve davetliler ile birlikte belirlenen günde askerlik şubesine gidilmesi ve davete icabet etmemiş olanlar hakkında bilgi verilmesi	Muhtarın Başkanlığında İhtiyar Heyeti (oy çokluğu)	4541 Sayılı Kanun
Askere sevk cetvellerinin ilgililerine tebliğ edilmesi veya teslim edilmeyenleri ilgili mercilere bildirilmesi	Muhtarın Başkanlığında İhtiyar Heyeti (oy çokluğu)	4541 Sayılı Kanun

Askere sevk işlem tarihinden itibaren akıbeti meçhul olanlar hakkında durum belgesi (şahadetname) verilmesi	Muhtarın Başkanlığında İhtiyar Heyeti (oy çokluğu)	4541 Sayılı Kanun
Askerlik çağında olanlardan 15 günden fazla bir süre şubesinin yer aldığı idari birimden dışarı çıkmak isteyenlerin askerlik şubelerine bildirilmesi	Muhtar	4541 Sayılı Kanun
Hukuk Usulü Mahkemeleri Kanunu kapsamında imza atamayan ya da okuma yazması olmayanların kullanacağı mühür veya elle yapacağı işaretin tasdik edilmesi	Muhtarın Başkanlığında İhtiyar Heyeti (oy çokluğu)	4541 Sayılı Kanun
Hukuk Usulü Mahkemeleri Kanunu kapsamında adli yardım talebinde bulunanların mahkemeye ibraz edecekleri durum belgelerinin tanzim edilmesi	Muhtarın Başkanlığında İhtiyar Heyeti (oy çokluğu)	4541 Sayılı Kanun
Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu kapsamında, zabıta tarafından yapılacak bina aramalarında hazır bulunulması	2 aza tarafından yapılır.	4541 Sayılı Kanun
Hayvan sirkatinin men'i hakkındaki kanun hükümleri kapsamında hayvanını satmak isteyenlere ilmühaber verilmesi	Muhtarın Başkanlığında İhtiyar Heyeti (oy çokluğu)	4541 Sayılı Kanun
Hayvan sirkatinin men'i hakkındaki kanun hükümleri kapsamında tazmin ettirilmesi gereken çalınmış hayvan bedelini, mahalle halkına taksim edilmesi	Muhtarın Başkanlığında İhtiyar Heyeti (oy çokluğu)	4541 Sayılı Kanun
Hayvan sirkatinin men'i hakkındaki kanun hükümleri	Muhtarın Başkanlığında İhtiyar	4541 Sayılı

kapsamında hayvan hırsızları ve yatakları hakkında zabıt tutanağı tutulması	Heyeti (oy çokluğu)	Kanun
İcra Kanunu hükümlerine göre yapılacak hacizlerde hazır bulunmak ve borçlarını ödemeyenlerin mali (ödeme) gücü olup olmadığına dair ilmühaber (belge) vermek	Muhtarın Başkanlığında İhtiyar Heyeti (oy çokluğu)	4541 Sayılı Kanun
Her yıl okul açılmadan 15 gün önce semtin bağlı bulunduğu ilkokulun müdürüyle birlikte mahalle sınırları içinde ikamet eden ve zorunlu öğrenim yaşında olan çocukların bir listesini hazırlayarak mühürlmek ve bu listede isimleri yazılı çocuklardan okula devam etmeye zorunlu olanları bu süre içinde velilerine bildirmek ve devamsızlık ile ilgili her çeşit tebliğ ve takiplere aracılık etmek	Muhtarın Başkanlığında İhtiyar Heyeti (oy çokluğu)	4541 Sayılı Kanun
2644 numaralı Tapu Kanunu hükümleri kapsamında, Ferağ, intikal ve kayıt işlerine ilişkin ilmühaber ve vesikalar vermek ve meskenlere girerken hazır bulunma	Muhtarın Başkanlığında İhtiyar Heyeti (oy çokluğu)	4541 Sayılı Kanun
Yardıma muhtaç olanlara yoksulluk ihtiyaç ilmühaberi verilmesi	Muhtarın Başkanlığında İhtiyar Heyeti (oy çokluğu)	4541 Sayılı Kanun
Mahallede ikamet edenler hakkında resmi müesseselerce istenilen iyi hal durum belgelerini tanzim ve ikametgah senedi tasdik edilmesi	Muhtarın Başkanlığında İhtiyar Heyeti (oy çokluğu)	4541 Sayılı Kanun
Mahallede ikamet edenlerin gönüllü katılımlarıyla mahallenin ortak	Muhtar (tek başına)	5393 Sayılı Kanun

ihtiyaçlarının belirlenmesi		(md.9)
Mahallede ikamet edenlerin gönüllü katılımlarıyla mahallenin yaşam kalitesini geliştirmek	Muhtar (tek başına)	5393 Sayılı Kanun (md.9)
Mahalle adına belediye ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla ilişkilerin yürütülmesi	Muhtar (tek başına)	5393 Sayılı Kanun (md.9)
Mahalle ile alakalı hususlarda ilgili idare ve kurumlara görüş bildirmek	Muhtar (tek başına)	5393 Sayılı Kanun (md.9)
Kanunlar ile verilen diğer görevleri yapmak	Muhtar (genellikle tek başına)	5393 Sayılı Kanun (md.9)
Kent konseyi üyesi olmalarından dolayı konseyin toplantı ve faaliyetlerine katılmak	Muhtar (tek başına)	5393 Sayılı Kanun (md.76)
Seçim dönemlerinde Muhtarlık bölgesi askı listesinin, muhtarlıklarda askıya çıkarılması	Muhtar (tek başına)	298 Sayılı Kanun (md.40)
Muhtarlar, oy verilme tarihinden on gün öncesinden oy verilme günü saat beşe kadar; çalışma saatleri içerisinde seçmenlerin sandık yeri, sandık numarası ve oy verme konularındaki sorularını yanıtlandırma, seçim kurullarının yayınlarını dağıtma, seçim kurullarının seçmenin doğru ve kolay oy kullanması için hazırlayacağı afiş, işaret, levha ve benzerlerini asmak ve dağıtma, bu işlem için seçim kurulu ayrıca personel görevlendirir ise bu personele	Muhtar (tek başına)	298 Sayılı Kanun (md.43)

yardımcı olma görevleri vardır.		
Tebliğat kanununa göre kendisine tebliğat yapılacak kişinin ilgili adreste bulunmaması halinde muhtarın ilgili evrakı tebellüğ etme görevi bulunmaktadır.	Muhtar (tek başına) ya da ihtiyar heyeti üyesinden birisi	7201 Sayılı Kanun (md.21)
Kadastro Kanun'una göre kadastro ekibine katılmak ve kadastro çalışması sonrasında kadastro ilanlarının askıya çıkarılması	Muhtar (tek başına)	3402 Sayılı Kanun (md.3 ve md.11)
213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamında takdir komisyonu toplantılarına katılma	Muhtar (tek başına)	213 Sayılı Kanun (md.72)
Mahalle sınırları içinde meydana gelen ölüm ve veraset intikallerini ertesi ayın on beşine kadar ilgili olan vergi dairesi müdürlüğüne bildirilmesi	Muhtar (tek başına)	213 Sayılı Kanun (md.150)
Gelir vergisi indiriminden faydalanmak isteyen kişilere, başvuruları durumunda, ihtiyaç duyulan kimlik tasdiki işleminin yapılması	Muhtar (tek başına)	213 Sayılı Kanun (md.249)

Kaynak: (Yılmaz ve Mecek, 2019: 786-788)

Mahalle muhtarı ve ihtiyar heyetinin görevlerini gösterir tablo 1 incelendiğinde, muhtar ve ihtiyar heyetinin özellikle muhtarın; hüviyet cüzdanını kaybedenlere nüfus ilmühaberi vermek, ölüm olayları için nüfus idarelerine ilmühaber verme, yer değiştirmelerin kütüklere kayıt edilmesi için ilgililerine ilmühaber verme, sıfat, sanat, eşkal ve mezhep benzerindeki konuların nüfus sicillerine kayıt edilmesi için talep eden kişilere ilmühaber vermek, askerlik çağında olanlardan 15 günden fazla bir süre şubesinin yer aldığı idari birimden dışarı çıkmak isteyenleri askerlik şubelerine bildirmek, mahalleye girdiğini öğrendiği kimliği bilinmeyen ve şüpheli kişiler hakkında zabıtaya haber verilmesi, mahallede ikamet edenler hakkında resmi müesseselerce istenilen iyi hal durum belgelerini tanzim ve ikametgah senedi tasdik etmek, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamında takdir

komisyonu toplantılarına katılınması, mahalle sınırları içinde meydana gelen ölüm ve veraset intikallerini ertesi ayın on beşine kadar ilgili olan vergi dairesi müdürlüğüne bildirilmesi gibi birçok görevlerinin olduğu ancak gerçek anlamda muhtarlık makamını güçlü kılacak günümüz koşullarına ilişkin görevlerinin olmadığı söylenebilir. Peki, bu noktada yetki ve sorumluluğu kayda değer bir seviyede olmayan muhtarlık seçimlerinde aday sayısı günümüzde neden bu kadar artmaktadır sorusunu akıllara getirmektedir. Cevap olarak muhtarlık makamının bir prestijinin olması ve özellikle son dönemlerde muhtarların özlük haklarında yapılan düzenlemeler ve Cumhurbaşkanlığı tarafından kabul görmeleri olarak sıralayabiliriz.

Muhtar ve ihtiyar heyetinin görev ve sorumlulukları günümüz koşullarına göre yeniden gözden geçirilip mahalle yönetimlerinin yetki, görev ve sorumluluklarının artırılması gerekmektedir. Mahalle yönetiminin karar organları yerel yönetim birimleri gibi seçimle işbaşına gelmesine rağmen hem yerel yönetim birimi olarak görülmemekte hem de tüzel kişiliğe sahip değildir. Mahalle sakinlerinin daha kaliteli ve hızlı hizmet almaları için mahalle yönetimlerine tüzel kişilik verilmesi ve bir yerel yönetim birimi statüsüne kavuşturulması gerekmektedir. Bu sayede mahalle yönetimleri daha güçlü ve yerel halkın talep ihtiyaçlarının karşılanması noktasında daha etkin bir rol üstlenecektir. Ayrıca mahalle yönetimi seçimlerinin yerel yönetim seçimleri ile birlikte yapılması seçim sürecinde farklı ikamette yaşayanların adreslerini belirli süreliğine muhtar adayının da teşviki ile değiştirmesi, buna bağlı olarak yerel yönetim birimlerinin seçimlerini de etkileyebilecek etik dışı davranışların sergilenmesine sebep olabilmektedir. Bu bakımdan mahalli idareler seçim sürecinin çok dikkatli bir şekilde yönetilmesi önem arz etmektedir.

Muhtarlık Seçimleri Kapsamında 2972 Sayılı Yasanın İncelenmesi

2972 sayılı “Mahalli İdareler İle Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun” 1984 tarih ve 18285 sayılı Resmi Gazete yayımlanarak yürürlüğe girmiştir¹. Kanunun amacı ve kapsamı 1. maddede belirtilmiş ve yasanın amacının mahalli idare organlarının seçimlerine ilişkin usul ve esasların düzenlenmesidir. Kanunun kapsamı ise belediye başkanı, il genel meclisi üyeleri ve belediye meclisi üyeleri, köy ve mahalle muhtarları ile ihtiyar heyeti

¹ Resmi Gazete, 2972 sayılı “Mahalli İdareler İle Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun” 18/01/1984 tarih ve 18285 sayılı, www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2972.pdf, 10.04.2019.

üyelerinin seçim sistemi, usul dönem ve zamanlarına yönelik esaslarla seçim çevrelerine, aday olunabilme ve seçilme koşullarına ilişkin hükümlerdir. Seçimler yasanın yine ikinci maddesinde belirtildiği gibi serbest, tek dereceli, eşit, gizli, açık sayım ve dökümle genel oy prensibine göre Yüksek Seçim Kurulu kontrolünde yapılmaktadır.

2972 sayılı Kanunda 02 Mart 1984 tarihinde yapılan 2986 sayılı değişiklik ile (2986-m.3) en az altı ay öncesinden o mahalle veya köyde ikamet etmek koşulu ile 18² yaşını tamamlamış her Türk vatandaşı diğer Kanunlarda öngörülen hükümler doğrultusunda seçilmeye engel olmamak kaydıyla muhtar, ihtiyar meclisi ve ihtiyar heyeti üyesi olarak seçilebilmektedir. Kanun gereğince muhtar ve ihtiyar heyeti üyesi olarak aday olmak isteyen kişilerin 18 yaşını tamamlamış olmaları ve altı ay öncesinden o yerleşim yerinde ikamet ediyor olması gerekmektedir. Aynı durum seçmenler içinde geçerlidir. Dolayısıyla bir kişi yasa kapsamında ikametini bir yerden farklı bir yere altı ay öncesinde taşıması durumunda hem ilgili yerleşim yerinde muhtar ve ihtiyar heyeti adayı olabilir hem de seçmen olarak oy kullanabilir. Bu durum, seçmenlerce kendi istedikleri muhtar adayının seçilmesi için seçmenlerin yaşamlarını sürdürdükleri mahallelerden ikametlerini doğdukları eskiden köy olan mahallere altı öncesinden taşımalarına neden olabilmektedir.

Malatya İl ve İlçe Nüfuslarına Yönelik Genel Bilgiler

Nüfus bir kentin sosyal ve ekonomik anlamda gelişmişliği ile paralellik göstermektedir. Ülkelerin kentlere eğitim, sağlık, tarım ve sanayi gibi alanlarda yapacağı yatırımların sağlıklı ve dengeli bir şekilde gerçekleştirilmesi için nüfus sayısı ve yapısı, nüfusun dağılışı ve nitelikleri önemli düzeyde yol göstericidir (Yılmaz, 2016: 1365). Bu çalışmada da istenilen bilgiye ulaşmak adına öncelikli olarak, Malatya ilinin nüfus verileri incelenmiştir. Malatya ili ve ilçelerinin en son yapılan 31 Mart 2019 mahalli idareler seçimi öncesi ve sonrasını içerisine alan 2017-2019 yıllarına ilişkin nüfus bilgileri aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

² 13/03/2018 tarih ve 7102 sayılı Kanunun 23.maddesi ile bu fıkradaki 25 ibaresi 18 olarak değiştirilmiştir.

Tablo 2- 2017-2019 Yılları arası Malatya İl ve İlçe Nüfuslarına Yönelik İstatistikî Veriler³

Merkez-İsimleri	İlçe	2017 Yılına Ait Nüfus	2018 Yılına Ait Nüfus	2019 Yılına Ait Nüfus
Akçadağ İlçesi		26058	35359	29.064
Arapgir İlçesi		10109	10868	10.275
Arguvan İlçesi		7350	8.157	7.626
Battalgazi Merkez İlçesi		307067	295821	304.787
Darende İlçesi		25510	29.045	26.166
Doğanşehir İlçesi		38637	39454	38.690
Doğanyol İlçesi		3981	4420	4.051
Hekimhan İlçesi		16735	22867	18.345
Kale İlçesi		5133	6100	6.085
Kuluncak		7209	8384	7.783
Pütürge İlçesi		14392	15049	13.889
Yazıhan İlçesi		12731	16673	13.786
Yeşilyurt Merkez İlçesi		311764	304839	319.618
TOPLAM		786676	797036	800.165

Harf sıralamasına göre Malatya ilinin ilçelerini gösterir tablo 2'ye bakıldığında; Malatya ilinin 2017 yılındaki nüfusunun 786.676, 2018 yılında 797.036 ve 2019 yılında da artış göstererek 800.165'e yükselmiştir. İlde Battalgazi ve Yeşilyurt olmak üzere iki merkez ilçe belediyesinin olduğu ve Akçadağ, Arapgir, Arguvan, Darende, Doğanşehir, Doğanyol, Hekimhan, Kale, Kuluncak, Pütürge ve Yazıhan olmak üzere toplamda 13 ilçe belediyesinin olduğu görülmektedir.

2012 yılında çıkarılan 6360 sayılı yasa sonrası yerel halka büyükşehir belediyesi olarak hizmet sunmaya başlayan ilde Battalgazi ve Yeşilyurt ilçeleri merkez ilçeler olarak hizmet sunmaktadır (Yılmaz ve Sayın, 2018:1620). Verilen bu kısa bilgiden sonra tabloya tekrar

³ <https://www.nufusu.com/il/malatya-nufusu>, Erişim Tarihi: 15.03.2020

bakıldığında; Malatya ilinin merkez ilçesi olan Battalgazi ilçesinin 2017 yılındaki nüfusu 307.067 iken 2018 yılında nüfus 295.821'e gerilemiş ve 2019 yılında ise yeniden artış göstererek 304.787'ye yükselmiştir. Yeşilyurt merkez ilçesinin ise benzer biçimde 2017 yılındaki nüfusu 311.764 iken 2018 yılında nüfus 304.839'a gerilemiş ve 2019 yılında ise yeniden artış göstererek 319.618'e yükselmiştir.

İlin taşra ilçelerine bakıldığında; Akçadağ ilçesinin 2017 yılındaki nüfusu 26.058 iken 2018 yılında artış göstererek 35.359 olduğu, 2019 yılında ise 29.064'e düştüğü, Arapgir ilçesinin 2017 yılındaki nüfusu 10.109 iken 2018 yılında artış göstererek 10.868 olduğu, 2019 yılında ise 10.275'e düştüğü, Arğuvan ilçesinin 2017 yılındaki nüfusu 7.350 iken 2018 yılında artış göstererek 8.157 olduğu, 2019 yılında ise 7.626'ya düştüğü, Darende ilçesinin 2017 yılındaki nüfusu 25.510 iken 2018 yılında artış göstererek 29.045 olduğu, 2019 yılında ise 26.166'ya gerilediği, Doğanşehir ilçesinin 2017 yılındaki nüfusu 38.637 iken 2018 yılında artış göstererek 39.454 olduğu, 2019 yılında ise 38.690'a düştüğü, Doğanyol ilçesinin 2017 yılındaki nüfusu 3.981 iken 2018 yılında artış göstererek 4.420 olduğu, 2019 yılında ise 26.166'ya gerilediği, 4.051'e düştüğü, Hekimhan ilçesinin 2017 yılındaki nüfusu 16.735 iken 2018 yılında artış göstererek 22.867 olduğu, 2019 yılında ise 18.345'e düştüğü, Kale ilçesinin 2017 yılındaki nüfusu 5.133 iken 2018 yılında artış göstererek 6.100 olduğu, 2019 yılında ise 6.085'e düştüğü, Kuluncak ilçesinin 2017 yılında nüfusu 7.209 iken 2018 yılında artış göstererek 8.334 olduğu, 2019 yılında ise 7.783'e düştüğü, Pütürge ilçesinin 2017 yılında nüfusu 14.392 iken 2018 yılında artış göstererek 15.049 olduğu, 2019 yılında ise 13.889'a düştüğü, Yazlıhan ilçesinin 2017 yılındaki nüfusu 12.731 iken 2018 yılında artış göstererek 16.673 olduğu, 2019 yılında ise 13.786'ya düştüğü görülmektedir.

Malatya ili nüfusunun 2017-2018 ve 2018-2019 yılları arasında arttığı görülmektedir. Battalgazi ve Yeşilyurt gibi merkez ilçelerin nüfusu ise 2017-2018 arasında artarken 2018-2019 arasında azalmıştır. Taşra ilçelerine bakıldığında 2018'deki nüfuslarının 2017 yılına göre artış gösterdiği ancak 2018-2019 arasında ise nüfuslarının yeniden azaldığı görülmektedir. Bu durum bütünüyle değerlendirildiğinde tesadüfi bir olay olarak nitelendirilmesi mümkün değildir.

Malatya ilinin merkez ilçelerinin 2017 yılına göre 2018 yılında nüfuslarının azalması, diğer ilçelerin tamamında ise 2017 yılına göre 2018 yılında nüfuslarının artmış olması ve 2019 yılında ise durumun tersine dönmesindeki en büyük etkenin 31 Mart 2019 yılında yapılan muhtarlık seçimleri olduğu açıktır. Seçmen özellikle muhtar

seçimlerinden dolayı ikamet adreslerini kendi doğdukları ya da istedikleri eskiden köy olan mahallelere en az 6 ay öncesinden taşımış olmalarıdır.

Araştırma Yapılan Akçadağ İlçesi Hakkında Genel Bilgi

Malatya iline bağlı olup il merkezine 34 kilometre mesafede olan Akçadağ ilçesinin 2019 yılındaki nüfusu 29.064 olup bu nüfus il nüfusunun %3.63'ünü oluşturmaktadır. 1.193 km yüzölçümüne sahip ilçe⁴ kayısı diyarı olarak tanınmaktadır.

İlçesinin tarihi incelendiğinde; Osmanlı Devleti döneminde ilçenin adının “Arga” olduğu ilçede ikamet eden yaşlılar arasında halen ilçe için Arga kelimesi kullanılmaktadır. Arga kelimesi Luvi kökene ait bir kelime olup, yukarı, parıldayan, yüksek ışıldayan, gümüş, sınır, ak, parlak anlamlarını ifade etmektedir (Luviler Hitit topluluğunu meydana getiren ana topluluklar arasında yer almaktadır). İlçenin merkez ve eskiden köy olan mahallelerinde araştırma yapılmamış çok sayıda höyük (ler fazla) (Akçadağ, Ören, İkinciler...höyükleri) bulunmaktadır. Roma ve Bizans dönemlerine ilişkin tarihi kalıntıların olduğu höyüklerin bulunması, erken Roma ve Bizans dönemlerine ait pek çok mezar odalarının merkez ve köylerde bulunmuş olması, Ferik (Frig) kalesi gibi tarihi kalıntılara rastlanması, yörenin ilk çağlardan beri iskan edildiğine işaret etmektedir. “Arga” kelimesinin ait olduğu dille birlikte düşünüldüğünde, ilçenin Hititler döneminde yerleşime açıldığı sonucuna ulaşılmaktadır. Hititlerin milattan önce 1750 ile milattan önce 110 tarihleri arasında varlığı göz önüne alındığında, ilçenin yaklaşık milattan önce 1500 yıllarında kurulduğu tahmin edilmektedir.⁵ Bilimsel nitelikte 1932 yılından günümüze kadar bilim adamları tarafından yapılan araştırmalar sonucunda, milattan önce 4000 yılına ait Malatya ve çevresinde çok eski yerleşim yerlerine rastlanmıştır (Oğuz,1985: 7). Bu bilgiler doğrultusunda, Akçadağ ilçesinin geçmiş tarihinin milattan öncesi dönemlere dayandığı ve görülmesi gereken tarihi kalıntılara sahip olduğu söylenebilir.

Akçadağ ilçesinin ekonomisine bakıldığında, tarım ve hayvancılığa dayandığı, öncelikli olarak kayısı yetiştiriciliği olmak üzere, armut, elma, kiraz, dut ve ceviz benzerindeki? meyve ağaçları yetiştirilmektedir. Hayvancılık noktasında her yıl azalma yaşanan ilçede büyük ve küçükbaş hayvan yetiştirilmekte ve ülkenin ünlü yarış atları ilçeden çıkmaktadır. Akçadağ ilçesinde pek çok turistik yerlerin

⁴ <http://goksen.blogcu.com/akcadag-ilcesi-ozellikleri/74575>, (Erişim Tarihi: 05.04.2019)

⁵ <http://www.akcadag.gov.tr/akcadag-tarihi>, (Erişim Tarihi: 16.03.2020)

olmasıyla birlikte Levent Vadisi üzerine inşa edilen seyir terası gezmeye ve görülmeye değer turistik alanlar arasındadır. Seyir terasının içinde bir kafe ve seyir terasından aşağı bakılınca görülen canlı alabalık üretilen havuzlu bir restoran görülmektedir.

Malatya ili Akçadağ ilçesine bağlı merkez ve diğer mahalleler ile birlikte toplamda 77 mahalle bulunmakta olup, mahallelerin 5'i ilçe merkezinde 72'si ise kırsal alanlarda bulunmaktadır. Mahalle nüfuslarına yönelik istatistik veriler aşağıda sunulmuştur.

Tablo 3- 2017-2019 Yıllarına Ait Akçadağ İlçe Merkezinde Bulunan Mahalle Nüfuslarına Yönelik İstatistik Veriler

İlçe Merkez Mahalle Adı	2017 Yılına Ait Nüfus	2018 Yılına Ait Nüfus	2019 Yılına Ait Nüfus
Aktepe Mahallesi	2163	2149	2.150
Başpınar Mahallesi	1014	976	954
Doğu Mahallesi	1948	1849	1.850
Kotangölü Mahallesi	270	419	359
Kültür Mahallesi	1144	1083	1.073

Akçadağ ilçesinin 2017-2019 yılları arasında ilçe merkezindeki mahalle nüfuslarına yönelik istatistik verileri gösterir tablo 3 incelendiğinde; Aktepe mahallesinin 2017 yılındaki nüfusu 2.163, 2018 yılında 14 kişi nüfusu azalarak 2.149'a gerilemiş ve 2019 yılında 1 kişi nüfus artarak 2.150 olmuştur. Başpınar mahallesinin 2017 yılındaki nüfusu 1.014, 2018 yılında 38 kişi nüfusu azalarak 976'ya gerilemiş ve 2019 yılında da düşüş devam ederek 954'e düşmüştür. Doğu mahallesinin 2017 yılındaki nüfusu 1.948, 2018 yılında 99 kişi nüfusu azalarak 1.849'a gerilemiş ve 2019 yılında nüfus 1 kişi artarak 1.850 olmuştur. Kotangölü mahallesinin 2017 yılındaki nüfusu 270, 2018 yılında 149 kişi nüfusu artış göstererek 419'a yükselmiş, 2019 yılında ise nüfus 359'a düşmüştür. Kültür mahallesinin 2017 yılındaki nüfusu 1.144, 2018 yılında 61 kişi nüfusu azalarak 1.083'e düşmüş ve 2019 yılında yine düşüş devam ederek 1.073'e gerilemiştir.

Tablo 3 genel olarak değerlendirildiğinde; Mart 2019 yılında yapılan mahalli idareler seçimleri öncesinde Kotangölü mahallesi dışındaki diğer dört merkezde yer alan mahallelerin nüfuslarının azalmış olduğu, 2019 yılında ise Aktepe ve Kotangölü mahallelerinin 1'er kişi nüfuslarının artış gösterdiği diğer merkezdeki mahallelerinse nüfusları azalmıştır.

Tablo 4- 2017-2019 Yılları Akçadağ ilçesine Bağlı Kırsal Kesimdeki Mahalle Nüfuslarına Yönelik İstatistik Veriler 1

Kırsal Mahalle Adı	Kesim	2017 Yılına Ait Nüfus	2018 Yılına Ait Nüfus	2019 Yılına Ait Nüfus
Aksaray Mahallesi		415	446	450
Aksüt Mahallesi		62	110	75
Aliçeri Mahallesi		208	261	130
Altunlu Mahallesi		208	247	230
Ancar (Derinboğaz) Mahallesi		384	1224	592
Aşağıörükçü Mahallesi		645	852	464
Aydınlar Mahallesi		452	658	521
Bağköy Mahallesi		122	460	228
Bahri Mahallesi		1673	1712	1.628
Bayramuşağı Mahallesi		242	298	275
Bekiruşağı Mahallesi		145	171	161
Bölüklü Mahallesi		358	402	396
Büyükçimiş Mahallesi		263	352	314
Büyükköy Mahallesi		139	307	191
Çakılıpınar Mahallesi		111	133	109
Çatalbahçe Mahallesi		167	184	164
Çevirme Mahallesi		53	63	60

Çobanuşağı Mahallesi	203	327	231
Darıca Mahallesi	268	317	310
Dedeköy Mahallesi	398	547	518
Demirciler Mahallesi	53	73	68
Develi Mahallesi	415	747	668
Doğanlar Mah.	550	1045	674
Doğantepe Mahallesi	66	58	55
Durulova Mahallesi	151	221	188
Dutlu Mahallesi	63	65	73
Dümüklü Mahallesi	92	135	101
Eğın Mahallesi	456	523	479
Esenbey Mahallesi	432	525	452
Esenli Mahallesi	193	364	238
Fatih Mahallesi	93	84	75
Gölpınar Mahallesi	335	450	429
Güneşli Mahallesi	72	185	118
Gürkaynak Mahallesi	143	267	169
Hançerli Mahallesi	97	153	102
Hartut (Kozalak) Mahallesi	148	591	307
Harunuşağı Mahallesi	169	210	203

Harf sırasına göre düzenlenmiş Akçadağ ilçesinin kırsal kesimdeki A-H harfleriyle başlayan mahallelere ilişkin Tablo 4 de belirtilen 1. istatistiki bilgilere bakıldığında; 2017 ile 2018 yılı mahallelerin nüfusları karşılaştırıldığında; Doğantepe ve Fatih mahallelerinin nüfuslarının 2017 yılına göre 2018 yılında Doğantepe mahallesinde nüfusun 8 kişi azaldığı, Fatih mahallesindeyse nüfusun 9 kişi azaldığı fakat diğer mahallerinin tümünün nüfuslarının 2017

yılına göre 2018 yılında arttığı bazı mahallerinin iki kata kadar (Hançerli, Gürkaynak, Doğanlar, Develi, Çobanuşağı, ve Aksüt) bazı mahallelerin ise iki kattan daha da fazla (Güneşli, Esenli ve Büyükköy), Ancar mahallesinin ise 2017 yılı nüfusu 384 iken 2018 yılında 1.224'e yükseldiği, benzer şekilde Bağköy mahallesinin 2017 yılı nüfusu 122 iken 2018 yılında nüfusu üç kattan fazla artarak 460'a yükseldiği, yine Hartut mahallesinin 2017 yılında nüfusu 148 iken 2018 yılında 443 kişi artarak 591'e yükselmiş ve yaklaşık dört kat nüfusu arttığı görülmektedir.

2018-2019 yılları arasındaki mahallerin nüfusları incelendiğinde; Aksaray mahallesinin nüfusu 2018 yılına göre 2019 yılında 4 kişi arttığı, diğer mahallerin ise tamamının nüfusunun azaldığı, nüfus azalan mahaller içerisinde, Ancar (Derinboğaz), Aliçeri ve Bağköyün nüfuslarının yarıdan fazla bir önceki yıla göre azaldığı, Aşağıörükçü, Büyükköy, Çobanuşağı, Doğanlar, Esenli, Gürkaynak ve Hartut (Kozalak) mahallerinin yarıya yakın nüfuslarının azaldığı görülmektedir.

Tablo 4 genel olarak değerlendirildiğinde; Malatya ili Akçadağ ilçesi mahallelerindeki nüfusun 2017 yılında düşük 2018 yılında arttığı ve 2019 Mart ayında yapılan mahalli idareler seçimleri sonrasında da düştüğü söylenebilir.

Tablo 5- 2017-2019 Yılları Akçadağ İlçesine Bağlı Kırsal Kesimdeki Mahalle Nüfuslarına Yönelik İstatistik Veriler 2

Kırsal Mahalle Adı	Kesim	2017 Yılına Ait Nüfus	2018 Yılına Ait Nüfus	2019 Yılına Ait Nüfus
Ilıcak Mahallesi		228	260	252
İkinciler Mahallesi		498	517	513
Kadıbrahim Mahallesi		119	481	241
Kahyalı Mahallesi		99	130	120
Karamağara Mahallesi		105	275	165
Karapınar Mahallesi		274	343	361
Kasımuşağı Mahallesi		218	470	287
Kayadibi Mahallesi		135	159	159

Keklikpınarı Mahallesi	267	769	409
Keller Mahallesi	86	86	118
Kepez Mahallesi	412	406	384
Kolköy Mahallesi	286	344	307
Kozluca Mahallesi	987	1052	912
Kömekavak Mahallesi	136	142	141
Kurtuşağı Mahallesi	85	93	89
Küçükkürne Mahallesi	221	341	276
Levent Mahallesi	183	470	250
Mezra Mahallesi	155	315	202
Mihmanlı Mahallesi	99	395	235
Muratlı Mahallesi	43	198	92
Ortaköy Mahallesi	108	139	126
Ören Mahallesi	1580	1602	1.591
Resuluşağı Mahallesi	186	414	258
Sahilköy Mahallesi	147	128	132
Sakalıuzun Mahallesi	40	64	47
Sarıhacı Mahallesi	239	253	276
Şeyhler Mahallesi	665	882	762
Taşevler Mahallesi	266	595	336
Taşolar Mahallesi	177	267	202
Tataruşağı Mahallesi	140	314	202
Yağmurlu Mahallesi	621	711	664
Yalınbudak Mahallesi	64	246	153
Yalınkaya Mahallesi	108	314	226

Yaylımlı Mahallesi	344	417	402
Yukarı Örükçü Mahallesi	271	524	342

Harf sırasına göre düzenlenmiş Akçadağ ilçesinin kırsal kesimdeki I-Z harfleriyle başlayan mahallelere ilişkin tablo 5' te gösterilen 2. ve son istatistiki veriler incelendiğinde; 2017 ile 2018 yılları mahallelerin nüfusları karşılaştırıldığında; yalnız kepez mahallesi nüfusunun 2017 yılına göre 2018 yılında altı kişi azaldığı, Keller mahallesi nüfusunda değişiklik olmadığı ve diğer mahallelerin tümünün nüfuslarının 2017 yılına göre artış gösterdiği, birkaç mahallenin (Yalınkaya, Tataruşağı, Taşevler, Mezra, Levent, Keklikpınarı, Kasımuşağı ve Karamağara) iki kattan fazla, Kadiibrahim mahallesi 2017 yılı nüfusu 119 iken 2018 yılında nüfusu 362 kişi artarak 481'e yükselmiş ve yaklaşık 2017 yılına göre 4 kat nüfus artışı olmuştur. Mihmanlı mahallesi 2017 yılı nüfusu 99 iken 2018 yılında 296 kişi artmış ve 395'e yükselerek yaklaşık 2017 yılına göre 4 kat nüfus artışı olmuştur, Yalınbudak mahallesi 2017 yılı nüfusu 64 iken 2018 yılında 182 kişi artmış ve 246'ya yükselerek 2017 yılına göre yaklaşık 4 kat nüfus artışı olmuştur, Muratlı mahallesi de 2017 yılında nüfusu 43 iken 2018 yılında 155 kişi artarak 198'e yükselmiş ve 2017 yılına göre nüfusu yaklaşık olarak 5 kat arttığı görülmektedir.

2018 ile 2019 yıllarında mahallerin nüfus bilgileri karşılaştırıldığında; Karapınar mahallesi nüfusu 2018 yılına göre 2019 yılında 18 kişi artış gösterdiği, yine Keller 32 kişi, Sahilköy 4 kişi ve Sarıhacı mahallesi 23 kişi nüfus artışı görülse de kalan 31 mahallenin nüfusunda azalma olduğu görülmektedir. 2018 yılına göre 2019 yılında nüfusu önemli oranda azalan mahallelere bakıldığında; Kadiibrahim mahallesi nüfusu 2018 yılında 481 iken 2019 yılında 241'e, Karamağara mahallesi nüfusu 2018 yılında 275 iken 2019 yılında 165'e, Kasımuşağı mahallesi nüfusu 2018 yılında 470 iken 2019 yılında 287'e, Keklikpınar mahallesi nüfusu 2018 yılında 769 iken 2019 yılında 409'a, Levent mahallesi nüfusu 2018 yılında 470 iken 2019 yılında 250'ye, Mezra mahallesi nüfusu 2018 yılında 315 iken 2019 yılında 202'ye, Mihmanlı mahallesi nüfusu 2018 yılında 395 iken 2019 yılında 235'e, Muratlı mahallesi nüfusu 2018 yılında 198 iken 2019 yılında 92'ye, Resuluşağı mahallesi nüfusu 2018 yılında 414 iken 2019 yılında 258'e, Taşevler mahallesi nüfusu 2018 yılında 595 iken 2019 yılında 336'ya, Tataruşağı mahallesi nüfusu 2018 yılında 314 iken 2019 yılında

202'ye, Yalınbudak mahallesinin nüfusu 2018 yılında 246 iken 2019 yılında 153'e, Yalınkaya mahallesinin nüfusu 2018 yılında 314 iken 2019 yılında 226'ya, Yukarıörükçü mahallesinin nüfusu 2018 yılında 524 iken 2019 yılında 342'ye düştüğü görülmektedir.

Genel olarak Akçadağ ilçesinin kırsal kesimdeki 72 mahalleye ait 2017-2018 ve 2019 yıllarındaki nüfus bilgilerini içerir 2 tablo birlikte değerlendirildiğinde; 2019 yılının Mart ayında yapılan mahalli idareler seçimleri öncesinde özellikle muhtarlık seçimlerinden dolayı seçmenlerin ikamet adreslerini hayatlarını sürdürdükleri yer olmayan, doğdukları eskiden köy olan mahallelere seçimlerden en az 6 ay öncesi taşındıkları söylenebilir.

Sonuç ve Öneriler

Malatya ili 2012 yılında çıkarılan 6360 sayılı yasa sonrası büyükşehir belediyesi statüsü kazanan iller arasında yer almaktadır. 31 Mart 2014 tarihinde yapılan yerel seçimler sonrası 6360 sayılı yasanın tam anlamıyla uygulamaya geçmesiyle birlikte tüm büyükşehir belediyesi olan illerde olduğu gibi Malatya'da da köyler mahalleye dönüştürülmüş ve büyükşehir belediyesine ildeki tüm kırsal yerleşimlere hizmet götürme sorumluluğu yüklenmiştir. 2014 yılından sonra ildeki merkez ilçelerin nüfusu her yıl artmış, 2019 Mart ayında yapılan mahalli idareler seçimi öncesinde ise nüfus sadece 2018 yılında azalmış ve 2019 yılında yeniden artış göstermiştir. Bu durumun başlıca nedeni olarak özellikle muhtarlık seçimleri gösterilebilir. Bu iddianın doğrulanmasına ilişkin Malatya iline bağlı ilçeler arasında örneklem olarak seçilen Akçadağ ilçesinde yapılan gözlem ve 2017-2018 ve 2018-2019 yılları arasındaki nüfus verilerinin karşılaştırılmasından sonra elde edilen bulgulara göre, muhtarlık seçimleri nedeniyle Akçadağ ilçesinin 2017 yılında genel nüfusu 26.058 iken 2018 yılında genel nüfusu 35.359'a yükselmiş ve 2019 yılında yeniden azalarak 29.064'e gerilemiştir.

2018 yılında ilçenin merkez mahallelerinden ziyade kırsal kesimlerinde yer alan mahallelerin büyük çoğunluğunda önemli seviyede nüfus artışı olduğu tespit edilmiştir. İlçenin kırsal kesiminde yer alan Ancar mahallesinin 2017 yılındaki nüfusu 384 iken 2018 yılında 840 kişi artarak 1.224'e yükseldiği yani 2017 yılı nüfusuna göre 2018 yılında yaklaşık nüfusunun 4 katı arttığı 2019 yılında ise nüfusunun 592'ye düştüğü, Bağköy mahallesinin 2017 yılındaki nüfusu 122 iken 2018 yılında 338 kişi artış göstererek 460'a yükseldiği ve 2019 yılında ise 228'e nüfusunun düştüğü, Çobanuşağı mahallesinin 2017 yılında nüfusu 203 iken 2018 yılında 327'ye yükseldiği ve 2019 yılında ise 231'e düştüğü, Doğanlar mahallesinin

2017 yılındaki nüfusu 550 iken 2018 yılında 495 kişi artış göstererek 1.045'e yükseldiği ve 2019 yılında ise 674'e düştüğü, Güneşli mahallesinin 2017 yılındaki nüfusu 72 iken 2018 yılında 185'e yükseldiği ve 2019 yılında ise 118'e düştüğü, Hartut mahallesinin 2017 yılındaki nüfusu 148 iken 2018 yılında 453 kişi artarak 591'e yükseldiği, yaklaşık nüfusunun 2017 yılına göre 4 kat arttığı ve 2019 yılında ise 307'ye düştüğü, 2017 yılında Kadıbrahim mahallesinin nüfusu 119 iken 2018 yılında 362 kişi artarak 481'e yükselmiş ve 2019 yılında ise 241'e düşmüştür. İlçenin diğer kırsal mahallerinin büyük çoğunluğunun 2018 yılındaki nüfusu dikkat çekici bir düzeyde artmış, 2019 yılında yapılan seçimler sonrasında ise azalmıştır. Bu durumun tesadüfi olarak karşılanması oldukça zordur.

Malatya ilinin mahalli idareler seçimleri dolayısıyla 2017 yılına göre 2018 yılında görülen nüfus artışı ve 2019 yılındaki azalış konusu sadece Akçadağ ilçesinde olmayıp diğer merkez ilçeler haricindeki tüm ilçeler içinde geçerlidir. Merkez ilçeler içinse durum tam tersi olup, 2017 yılına göre 2018 yılında Battalgazi ve Yeşilyurt ilçelerinin nüfusu azalmış ve 2019 yılında ise yeniden yükselmiştir. 2018 yılında merkez ilçelerdeki nüfusun azalması ve diğer ilçelerdeki nüfusun artmasının en önemli sebebi seçmenlerin 31 Mart 2019 tarihinden en az 6 ay önce muhtarlık seçimleri sebebiyle adreslerini doğdukları yerleşim alanlarına diğer bir ifadeyle eskiden köy olan mahallere taşınmaları olarak gösterilebilir. Seçmenlerin ikametgâh adreslerini değiştirmelerinde muhtar adaylarının önemli seviyede etkilerinin olduğu söylenebilir. Daha önceleri pek rağbet görmeyen muhtarlık yarışı geçmiş yıllara göre muhtarlığın cazip hale getirilmiş olması günümüzde rağbeti artırmıştır. Muhtarların özlük haklarında bir takım iyileştirmelerin 2015 yılından itibaren yapılması ve Cumhurbaşkanlığı tarafından Cumhurbaşkanlığı Külliyesinde kabul görmeleri bu makamın itibarını yükseltmiş ve insanların muhtar olma istekleri bu durumlardan kaynaklı artış göstermiştir. Cazip hale gelen muhtarlık yarışının kazanılması için hem muhtar adayları tarafından hem de seçmenler tarafından etik ilkeler dikkate alınmadan ihlal edilebilmektedir. Seçmenlerin ikamet adreslerini yaşamlarını sürdürdükleri yerleşim alanlarından doğdukları yerleşim alanlarına taşınmış olmaları ikametlerini taşıdıkları mahallelerde doğrudan seçimi kazanacak adayın da belirleyicileri olmuştur. Yaşanan bu durumun sadece muhtarlık seçimlerinde değil ilçe belediye seçimlerinde de sonuçları etkilediği söylenebilir.

Bu durum göz ardı edilmemesi gereken bir sorun olup, önüne geçilmesi için yasa gereğince 6 ay önceden ikamet adresi değişikliği olması süresinin artırılarak 1 yıl veya daha fazla bir süreye bağlanması

ile birlikte yetkililer tarafından denetimlerin sıklaştırılarak seçmenin yaşamını sürdürmediği bir mahalleye adres kaydını alması durumlarının tespit edilmesi ve bu şekilde ikamet değişikliği yapan seçmenler için caydırıcı seviyede cezaların verilmesi ile beraber seçmenlerin bir takım muhtar adayı yönlendirmesi veya kendi isteğiyle bu tür etik dışı davranışta bulunması büyük ölçüde önlenecektir.

Muhtarlık seçimlerinin yerel yönetim birimlerinin seçimleri ile eşzamanlı olarak yapılması, hem muhtarlık hem de yerel yönetim seçimlerinde sorunlara neden olabilmektedir. Desteklenen muhtar adayının istediği belediye başkanına oyları yönlendirebilmesi ve çalışmamızın asıl konusu olan seçimlerde muhtar adaylarının farklı kesimlerde ikamet eden seçmenlerin kayıtlarını altı ay öncesinden kendi muhtar adayı olduğu mahalleye taşınmasında aracı olabilmesi konusunda yapılan etik dışı davranışların üzerine yeterli düzeyde gidilememektedir. Belirtilen sorunların giderilmesi adına yerel yönetim ve muhtarlık seçimlerinin ayrı zamanlarda yapılması önerilmektedir. İlla ki başka bir seçimle birlikte yapılmak istenirse de genel seçimlerle birlikte yapılmasının daha doğru olacağı ve adaylar arasındaki ölümlü sonuçlanabilen kavga olayların da azalacağı hatta hiç olmayacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Arıkboğa, E. (1999). Yerel Yönetim Açısından Mahalle Muhtarlığına Bir Bakış. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 8 (3), 103-125.
- Aydın, A.ve Belli, A. (2019). Türkiye'deki Köy ve Mahalle Muhtarlıklarının Güncel Durumu ve Yerel Demokrasi Açısından Yeniden Yorumlanması, *17.Uluslararası Kamu Yönetimi Forumu KAYFOR 17*, (Ed. Ercan Oktay, Şerife Pekküçükşen ve Ali Yıldırım), Tam Metini içinde, (s.909-915).
- Bulut, Y. (2001). Mahalle Muhtarlığı Üzerine Bir Araştırma. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 10(3), 32-51.
- Bulut, Y. ve Kara, M. (2011). Mahalle Muhtarlarının Kent ve Mahalle Güvenliğine İlişkin Yaklaşımları: Antakya Örneği. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 1-27.
- Eryılmaz, B. ve Şen, M. L. (1994). 2000'li Yıllara Doğru Türkiye'de Yerel Yönetimler, Sorunlar Çözümler. *MÜSIAD Araştırma Raporları 5*.
- Göküş, M., Bayrakçı, E. ve Alptürker, H. (2013). Mahalle Yönetimi ve Mahalle Muhtarlarının Vatandaşlar Tarafından

- Değerlendirilmesi, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(2), 31-45.
- Gözler, K. (2007). *İdare Hukuku Dersleri*. Bursa: Ekin Yayınevi.
- Gözübüyük, Ş. (2004). *Türkiye'nin Yönetim Yapısı*. Ankara: 8. Baskı, Turhan Kitapevi,
- Oğuz, M. (1985). *Başlangıcından Osmanlıların Fethine Kadar Malatya Tarihi M.Ö. 5500-M.S. 1516*. İstanbul: Güllük Ticaret Gazetesi Tesisleri.
- Ortaylı, İ. (1979). *Türk İdare Tarihi*, Ankara: TODAİE yayınları,
- Uysal, Y. ve Mecek, M. (2015). Köylere Sunulan Kamu Hizmetlerinin Nitelik ve Niceliği: Kütahya İli Örneği, *13.Uluslararası Kamu Yönetimi Forumu KAYFOR 13* (Ed. M.Akif Çukurçayır, Hacer Tuğba Eroğlu, Hayriye Sağır ve Mücahit Navruz), Tam metin içinde (s. 1169-1183).
- Yel, A. M. ve Küçükbaşcı, M. S. (2003). *Mahalle*. Diyanet İşleri Ansiklopedisi. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- Yılmaz, M. (2016). Malazgirt İlçesi'nin (Muş) Nüfus Coğrafyası. *Turkish Studies* 11(2), 1361-1388.
- Yılmaz, V. ve Sayın, A. K. (2018). 6360 Sayılı Yasa Sonrası İlçe Büyükşehir Belediyelerindeki Nüfus Değişimi Üzerine Bir Araştırma: Malatya Büyükşehir Belediyesi. *Atlas International Refereed Journal on Social Sciences*, 4(15), 1615-1627.
- Yılmaz, V. ve Mecek, M. (2019). Türkiye'de Mahalle Yönetimlerinin Tarihsel Gelişimi ve Hukuki Statüsü. *İdeal Kent Dergisi*, 10(27), 769-799.

